
FYSIIKAN TUTKIMUSLAITOKSEN JOHTOKUNNAN KOKOUS 1/2025

PÖYTÄKIRJA

AIKA

TIISTAINA 1. HUHTIKUUTA 2025 klo 15.00–16.13

PAIKKA

Helsingin yliopiston päärakennus, Johan Ludvig Runeberg -sali (U2089), kulku Unioninkatu 34:n kautta, 2. krs

JÄSENET

~~professori Maija Aksela (UH)~~
~~professori Mikko Alava (Aalto)~~
professori Kari J. Eskola (JYU)
~~professori Jari Hämäläinen (LUT)~~
vararehtori Jyri Hämäläinen (Aalto)
vanhempi tutkija Tapio Lampén (HIP henkilöstö)
vararehtori Kaisa Miettinen (JYU), varapuheenjohtaja
laboratorionjohtaja Maarit Muikku (STUK)
vararehtori Kai Nordlund (UH), puheenjohtaja
dekaani Sasu Tarkoma (UH)
~~vararehtori Tapio Visakorpi (TAU)~~

VARAJÄSENET

~~varadekaani Samuli Siltanen (UH)~~
~~apulaisprofessori Andrea Sand (Aalto)~~
~~professori Paul Greenlees (JYU)~~
professori Panja Luukka (LUT)
~~professori Harri Lipsanen (Aalto)~~
~~yliopistotutkija Matti Kalliokoski (HIP hlöstö)~~
~~professori Ari Jokinen (JYU)~~
johtava asiantuntija Kari Peräjärvi (STUK)
~~professori Minna Palmroth (UH)~~
~~professori Simo Huotari (UH)~~
professori Lasse Laurson (TAU)

PUHEENJOHTAJA

vararehtori Kai Nordlund

ESITTELIJÄT

johtaja Katri Huitu

ASIAANTUNTIJAT

varajohtaja, tutkimuskoordinaattori Antti Vähkönen, controller
Seidi Sadesalo

SIHTEERI

hallintoasiantuntija Juha Hurme

1. Kokouksen avaaminen ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Helsingin yliopiston johtosäännön 17 §:n mukaan hallintoelin on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä, kokouksen puheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15.02 ja totesi sen päätösvaltaiseksi.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

3. Johtokunnan edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään johtokunnan 3/2024 kokouksen pöytäkirja (*liite 1*).

Päätös: Esityksen mukaan.

4. Ilmoitusasioita

- a. Valmisteluryhmän 1–2/2025 kokouksen muistio (*liitteet 2–3*)
- b. FIRI-tiekarttahaku 2025–2028: tiekartalle pääsivät HL-LHC ja Cosmology Data Center. FAIR:n in kind -toimitusten rahoituksesta keskusteluita OKM:n ja SA:n kanssa
- c. HIP:n kesäharjoittelu CERN:ssä ja ESRF:ssä 2025: 109 hakemusta; Aalto 7, HY 3, JYU 2, TAU 1, M 9, F 4.
- d. Talousraportti 1–12/2024 (*liite 4*)
- e. Työhyvinvointikyselyn tulokset HIP:issä: vastausprosentti 42 %
- f. Viro CERN:in jäseneksi 30.8.2024 lukien: suunnitelmassa perustaa HIP:in mallin mukainen kansallinen tutkimuslaitos
- g. Hiukkasfysiikan päivät Lammilla 27.11.–28.11.2024
- h. Mikko Sainion kirjoittaman HIP:in historiikin ”Helsinki Institute of Physics – the first twenty years 1996–2016” julkistamistilaisuus 29.11.24
- i. Tiedetoimittajien matka CERN:iin 9.–11.12.2024
- j. HIP:in henkilöstötilaisuuksia
 - a. HIP Staff Meeting 21.11.2024 (*liite 5*)
 - b. HIP Christmas Dinner Helsingissä 21.11.2024
 - c. HIP:in ja Helsingin yliopiston fysiikan osaston SA-talvihaun mentorointitilaisuus 25.11.2024
 - d. HIP:in verkostoitumistilaisuus CERN:issä 10.12.2024
 - e. HIP:in joulukahvit Kumpulassa 16.12.2024
- k. Pohjoismainen Späund-konferenssi Suomen järjestämänä Norjassa 2.–7.1.2025
- l. HIP:in tutkimukseen liittyviä rekrytointeja jäsenyliopistoissa:
 - Tuomas Grahn tenure track -urapolulta fysiikan professorin tehtävään Jyväskylän yliopistossa 1.9.2025 alkaen
- m. HIP:in tutkimukseen liittyviä täydentävän rahoituksen projekteja: Suomen Akatemian FIRI-tiekarttarahoitusta CERN:in HL-LHC-hankkeelle sekä Jyväskylän yliopiston kiihdytinlaboratoriolle vuosille 2025–2027

5. Vuoden 2024 toimintakertomuksen hyväksyminen

Tutkimuslaitoksen johtosäännön 6 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on hyväksyä tutkimuslaitoksen toimintakertomus. HIP:in toimintakertomus vuodesta 2024 on esityslistan liitteenä (*liite 6*). Toimintakertomus sisältää katsauksen vuoden 2024 toimintaan ja talouteen sekä tilastoja tuloksista ja henkilöstöstä.

Esitys: Johtokunta hyväksyy HIP:in toimintakertomuksen vuodesta 2024.

Päätös: Controller Seidi Sadesalo esitteli talouskatsauksen vuodelta 2024. Johtaja Katri Huitu esitteli toiminnan tunnuslukuja. Toimintakertomus hyväksyttiin.

6. Vuoden 2025 lopussa päättyvät projektit ja niiden arvioinnit

Tutkimuslaitoksen kolmivuotiset projektit sekä ohjelmajohtajien ja projektipäälliköiden kaudet ovat esityslistan liitteessä (*liite 7*).

SAB:in vuoden 2024 suositusten perusteella arvioidaan keväällä 2025 seuraavat projektit:

Teoriaohjelma

- Fundamental Particle Interactions beyond the Standard Model – Hiukkasten perusvuorovaikutukset standardimallin laajennuksissa 1.1.2023–31.12.2025, projektipäällikkönä Anca Tureanu
 - o arvioitsijana Björn Garbrecht, TU Munich, Saksa
- Phases of Strongly Interacting Matter – Vahvasti vuorovaikuttavan aineen olomuodot 1.1.2023–31.12.2025, projektipäällikkönä Heikki Mäntysaari
 - o arvioitsijana Jacopo Ghiglieri (Subatomic Physics and Associated Technologies, Subatech), Ranska

CMS-ohjelma

- CMS Forward Physics – CMS etusuuntafysiikka 1.1.2023–31.12.2025, projektipäällikkönä Kenneth Österberg
 - o arvioitsijana Paul Newman, University of Birmingham, Iso-Britannia
- Tier-2 Operations – Tier-2 laskenta 1.1.2023–31.12.2025, projektipäällikkönä Tomas Lindén
 - o arvioitsijana Josva Kleist, Ålborg University, Tanska

Ydinaineen ohjelma

- ALICE 1.1.2023–31.12.2025, projektipäällikkönä Sami Räsänen
 - o arvioitsijana Martin Spousta, Charles University in Prague, Tšekki

Teknologiaohjelman projekti

- Robotics and AI for Monitoring and Intervention (ROBOT) – Robotiikka ja tekoäly monitoroinnissa ja toimilaitteissa 1.1.2023–31.12.2025, projektipäällikkönä Roel Pieters
 - o arvioitsijana Lazaros Nalpantidis, Technical University of Denmark, Tanska

Ilmaisinlaboratorio, laboratoriota johtaa Matti Kalliokoski

- o arvioitsijoina Daniela Bortoletto, Oxford University, Iso-Britannia, ja Manfred Krammer, CERN

Johtokunta päättää 2/2025 kokouksessaan 1.1.2026 alkavista tutkimusprojekteista ja 3/2025 kokouksessaan 1.1.2026 aloittavista projektipäälliköistä.

Merkittiin tiedoksi.

7. Teoriaohjelman tutkimusprojektien valintaryhmän nimeäminen

Teoriaohjelman projektiehdotuksia on pyydetty 14.3.2025 mennessä. Hakuilmoitusta on levitetty niin suoraan jäsenyliopistoille kuin HIP-News-uutiskirjeen välityksellä. Hakuilmoitus sekä lista 13 projektiehdotuksesta ovat esityslistan liitteinä (*liitteet 8–9*).

Esitys: Johtokunta perustaa valintaryhmän valmistelevaan johtokunnalle ehdotuksen teoriaohjelman projekteista 1.1.2026 alkaen.

Työryhmän puheenjohtaja on teoriaohjelman johtaja, professori Aleksi Vuorinen, ja muut jäsenet professori Mikko Alava (Aalto-yliopisto), professori Henning Kirschenmann (LUT-yliopisto), professori Tuomas Lappi (Jyväskylän yliopisto), professori Esa Räsänen (Tampereen yliopisto) ja varajohtaja Antti Väihkönen.

Päätös: Varapuheenjohtaja Kaisa Miettinen johti puhetta puheenjohtaja Kai Nordlundin jäävessä itsensä asian käsittelyssä. Myöskään varajohtaja Antti Väihkönen ei osallistunut asian käsittelyyn. Esityksen mukaan.

8. Peter Dendoovenin kutsuminen osa-aikaiseen ja määräaikaiseen vierailevan professorin tehtävään

Peter Dendooven on toiminut vuosina 2015–2019 HIP:issä FiDiPro-professorina ja vuosina 2015–2018 Novel instrumentation for nuclear Safety, Security and Safeguards (NINS3) -projektin projektipäällikkönä, ja 1.4.2019 alkaen vierailevana professorina teknologiaohjelman säteilyturvallisuuteen liittyvissä tutkimusprojekteissa.

Dendoovenin tutkimus liittyy Safety, Security and Safeguards (turvallisuus, turva lainvastaista toimintaa vastaan sekä rauhanomaisuus) -toimintaan tiiviissä yhteistyössä Säteilyturvakeskuksen kanssa.

Dendooven on Hollannin University Medical Center Groningenissa apulaisprofessorin (associate professor) 80 %:n työsuhteessa.

Vierailuprofessuurin ala on ydin- ja säteilyfysiikkaa (nuclear and radiation physics). Peter Dendoovenin curriculum vitae (ml. linkki julkaisuluetteloon) on esityslistan liitteenä (*liite 10*).

Esitys: Johtokunta puoltaa Peter Dendoovenin kutsumista HIP:iin osa-aikaiseksi (20 %) vierailevaksi professoriksi ajalle 1.1.2026–31.12.2028.

Päätös: Esityksen mukaan.

9. Euroopan hiukkasfysiikan strategian päivitys (tiedoksi)

HIP osallistuu Euroopan hiukkasfysiikan strategian valmisteluun. HIP kanavoi yhdessä Fyysikkoseuran hiukkasfysiikan jaoston kanssa strategiaprosessiin suomalaisen tutkijayhteisön kantoja ja vaikuttaa sitä kautta CERN:in seuraavasta lippulaivahankkeesta eli LHC:n jälkeisestä kiihdyttimestä päättämiseen.

HIP:in johtaja on CERN:in neuvoston asettaman Euroopan strategiaryhmän jäsen (The European Strategy Group, ESG). CERN:in neuvosto päättää strategian päivityksestä vuonna 2026. Suomen syöte Euroopan hiukkasfysiikan strategian päivitykseen on esityslistan liitteenä (*liite lähetetään 31.3.*).

Johtokunta keskusteli teemoista, joita olisi syytä painottaa strategiatyötä tehtäessä.

10. RECFA-kokous Helsingissä 30.5.–31.5.2025 (tiedoksi)

ECFA (European Committee for Future Accelerators) on CERN:in johdon, CERN:in neuvoston ja neuvoston komiteoiden neuvoa-antava elin, joka arvioi hiukkasfysiikan tilaa CERN:in jäsenmaissa ja laajemminkin.

ECFA:n hallitus RECFA (Restricted European Committee for Future Accelerators) arvioi hiukkasfysiikkaan liittyvää tutkimusta Suomessa edellisen kerran vuonna 2017 ja seuraavan kerran 30.5.–31.5.2025.

Perjantaina 30.5.2025 RECFA:lle esitellään laajasti Suomessa tehtävää alan tutkimusta klo 9–19 Helsingin yliopiston pienessä juhlasalissa. Tilaisuus on kaikille avoin.

11. Tieteellisen neuvottelukunnan (SAB) kokous 25.8.–26.8.2025

Tutkimuslaitoksen johtosäännön 8 §:n mukaan tutkimuslaitoksella on tieteellinen neuvottelukunta, jonka toimikausi on neljä vuotta. Neuvottelukuntaan kuuluu jäseninä 6–10 kansainvälisesti ansioitunutta asiantuntijaa tutkimuslaitoksen harjoittaman perustutkimuksen ja teknologiatoiminnan aloilta. Neuvottelukunnan jäsenistä vähintään puolet on ulkomaalaisia. Neuvottelukunnan jäsenet nimeää HIP:in johtokunta.

Neuvottelukunnan tehtävänä on arvioida HIP:in toimintaa ja antaa sitä koskevia suosituksia johtokunnalle. (Johtosääntö 8 §). SAB:in kokous pidetään Kumpulassa 25.8.–26.8.2025, ja neuvottelukunta laatii kokouksen jälkeen johtokunnalle raportin.

Tieteellinen neuvottelukunta on pyytänyt valmistelua tai etukäteistä pohdintaa vaativia kysymyksiä ennen kokousta. Johtokunnan jäsenet voivat lähettää kysymyksensä HIP:in johtajalle heinäkuun loppuun mennessä.

12. Tulevia tapahtumia

- HIP Leaders' Afternoon toukokuussa 2025
- FAIR:in AFC:n (Administrative and Finance Committee) kokous Jyväskylässä 21.–22.5.2025
- RECFA-kokous (Restricted European Committee for Future Accelerators) Helsingissä 30.–31.5.2025
- HIP:in työhyvinvointikyselyn tulosten purku 3.6.2025
- Second international workshop on the physics of Ultra Peripheral Collisions (UPC2025) Saariselällä 9.6.–13.6.2025
- HIP:in kesäretki kesäkuussa 2025
- SAB:in kokous Helsingissä 25.8.–26.8.2025
- FCC-kokous (Future Circular Collider) Helsingissä 8.6.–12.6.2026
- HIP Happy Hour kuukauden viimeisenä perjantaina Kumpulassa
- Vararehtori Nordlund arvioimassa GSI:tä viikolla 15

13. Muut asiat

Muita asioita ei ilmennyt.

14. Johtokunnan seuraava kokous

Johtokunnan seuraava kokous on 6.10.2025 klo 9.30–11.00 Zoom-kokouksena.

15. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.13.

Kai Nordlund
Vararehtori, johtokunnan puheenjohtaja

Juha Hurme
Hallintoasiantuntija, johtokunnan sihteeri

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Helsingin yliopiston asian- ja dokumentinhallintajärjestelmässä (RIIHI).

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus

Kai Nordlund
08.04.2025 10:32:49

Shibboleth
08.04.2025 10:32:47

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja

Todennus